

Johan Sliggers bedenkt plan B stikstofaanpak

Ivo Laan

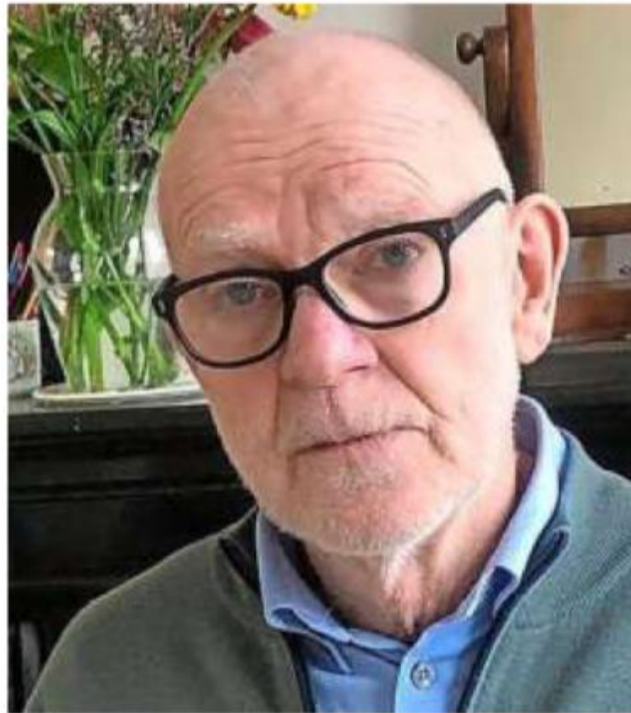
Haarlem ■ Een alternatieve aanpak van de stikstofcrisis, bedacht door voormalig milieuambtenaar Johan Sliggers uit Haarlem, kan op veel bijval rekenen van voormalig bestuurders en hoogleraren.

De tien deskundigen hebben een brief aan het kabinet geschreven over hun Stikstof Plan B om uit de impasse te komen. Er is een nieuwe koers nodig, zeggen ze in de brief die ook is gepubliceerd in dagblad Trouw. Onder de ondertekenaars bevinden zich onder anderen Haarlemmer Arie Kraaijeveld, voormalig FME-voorzitter (metaalwerkgevers), duurzaam ondernemer Maurits Groen uit Haarlem en Klaas van Egmond, hoogleraar milieukunde en duurzaamheid, die opgroeide bij Leiden. Maar ook oud-minister van VROM Jacqueline Cramer, Marius Enthoven, voormalig directeur-generaal bij het ministerie van VROM en bij de Europese Commissie en Hans van der Vlist, oud secretaris-generaal bij VROM.

De aanpak van het kabinet, boeren uitkopen die de meeste stikstof veroorzaken, is een zinloze exercitie, zegt Sliggers (70), gepensioneerd coördinator verzuring en ammoniak. „Alsjeblieft niet uitkopen. Als je piekbelasters uitkoopt, blijf je zo de andere boeren subsidiëren. Dat kost zo wel heel veel geld om stikstofruimte te kopen. Voor de uitkoop van 500 piekbelasters is twintig tot dertig miljard euro nodig. Dat is 1.000 tot 1.500 euro per Nederlander, heel veel belastinggeld. En alle boeren hebben te veel beesten voor het land dat ze hebben.”

Vroeger

Sliggers en de ondertekenaars pleiten voor een andere benadering. Ei-

Johan Sliggers. „Geen boeren uitkopen.”
AANGELEVERDE FOTO

genlijk terug naar hoe vroeger werd geboerd. Niet meer vee dan het land aankan. Dat behelst een maximum aantal dieren per hectare, uitgedrukt in GrootVeeEenheden (GVE). Een GVE staat voor één koe, vijf varkens of 150 kippen. Deze dichtheid is nu in Nederland omgerekend 3,8 GVE per hectare, Sliggers heeft berekend dat bij een dichtheid van 2,3 GVE per hectare de stikstofuitstoot met de helft daalt.

Oud topambtenaar uit Haarlem krijgt bijval prominenten

Volgens Sliggers moet de overheid de boeren tegemoetkomen in de transitie. „De overheid heeft het de afgelopen decennia tenslotte op zijn beloop gelaten. Daar moet geld voor worden vrijgemaakt. Zo kun je denken aan btw-differentiatie voor vlees dat is geproduceerd volgens de strengere normen. Dan wordt een duurzamer biefstukje goedkoper dan een biefstuk die bij een te groot

i

Plan Remkes

Hoe gaat het nu met de stikstofaanpak? Het kabinet moet versneld zorgen dat 500 tot 600 bedrijven (vooral grote veehouderijen) in de buurt van kwetsbare natuurgebieden stoppen, zo luidde een van de adviezen van Johan Remkes, die het kabinet inschakelde. In 2030 zou de uitstoot van stikstof met de helft moeten zijn afgenomen.

bedrijf wordt gemaakt en zo help je de duurzame boeren.”

Op deze manier wordt de intensieve veehouderij flink kleiner, stellen de ondertekenaars. Dat leidt tot een houdbaarder systeem. 'De GVE-begrenzing is vele malen eenvoudiger en daardoor veel beter uitvoerbaar en handhaafbaar dan de alternatieven', staat in de brief. De manier waarop de aanpak nu is georganiseerd, is te complex geworden, zegt Sliggers. „In 2015 is het echt fout gegaan met de programmatische aanpak van stikstof.”

Complexiteit

In Trouw zegt hoogleraar milieukunde Klaas van Egmond: „Complexiteit is een toenemend maatschappelijk probleem. Als iets te ingewikkeld is wordt, komen er zoveel uitzonderingen dat het effect weglekt. Bovendien ontstaan er sociale problemen en gebeuren er ongelukken omdat niemand de regels begrijpt.” Hij geeft een voorbeeld: „De discussie gaat nu over hoe de uitstoot van boerderij A via ingewikkelde berekeningen neerslaat bij bosje B. Wie volgt dat nog?”